

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Планування оборотних активів підприємства

за матеріалами товариства з обмеженою відповідальністю науково-виробничого підприємства
«ЕНАМІН», м. Київ

Студентки 2 курсу 1 м групи,
заочної форми навчання
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка та
безпека бізнесу»

Гунявої Анни
Сергіївни

Науковий керівник –
канд. екон. наук, доцент

Вавдійчик Ірина
Миколаївна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2019

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	6
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ТОВ НВП «ЕНАМІН».....	14
2.1 Аналіз динаміки обсягу та структури оборотних активів підприємства...14	
2.2. Оцінка ефективності управління оборотними активами.....	19
2.3. Аналіз фінансування оборотних активів.....	25
РОЗДІЛ 3. ВИЗНАЧЕННЯ ПОТРЕБИ В ОБОРОТНИХ АКТИВАХ ТА НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ У ПЛАНОВОМУ ПЕРІОДІ.....	33
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	55

ВСТУП

Актуальність теми. Оборотні активи відіграють важливу роль у діяльності підприємства, оскільки за допомогою їх ефективного формування і використання підприємство покращує свою діяльність, підвищує свій економічний потенціал і як наслідок отримує прибуток. Основною проблемою, що виникає на шляху в оптимізації структури оборотних активів, є неповна теоретико-методична база, що характеризується одноманітністю підходів науковців та приділення уваги лише на окремі проблеми. Відсутність розвитку наукових підходів значно заповільнює процес комплексного управління оборотними активами, що матиме застосування на практиці в сучасних умовах ведення економічної діяльності підприємства.

Планування структури оборотних активів підприємства є важливим елементом підвищення ефективності діяльності підприємства, оскільки розробка і впровадження раціональних підходів в управлінні оборотними активами забезпечують стійкість фінансового стану, кредитоспроможності, інвестиційну привабливість підприємств.

Ефективно здійснюючи управління оборотними активами можна достатньо швидко досягти позитивних результатів у фінансовому оздоровленні підприємства. Управління оборотними активами, у першу чергу, має передбачати визначення оптимальної величини, розробку варіантів розвитку та забезпечення ефективності їх використання. Оптимальна величина оборотних активів повинна з однієї сторони забезпечувати безпервне ефективне функціонування підприємства, з іншої – мінімізувати наявність недіючих поточних активів.

Широкий спектр питань, пов'язаних з теоретичними та методичними аспектами оцінювання та планування оборотних активів підприємства досліджені в роботах ряду вітчизняних та зарубіжних вчених І.О. Бланк, О.С. Бондаренко, В.В. Ковальов, А.М. Поддєрьогін, Л.А. Логіненко Р. М. Бугріменко, Ф. Ф. Бутинець, Л.О. Берехтіної, І. Сікори, П. Л. Носова, Г. Г. Кірейцева, Ю.С. Пеняк, І. С. Чухно та інші.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-

методичних основ управління оборотними активами підприємства та розробка шляхів його удосконалення.

Відповідно до встановленої мети було сформульовано та вирішено наступні завдання:

- аналіз теоретико-методичних засад планування оборотних активів;
- аналіз динаміки обсягу та структури оборотних активів підприємства;
- аналіз оцінки ефективності управління оборотними активами;
- аналіз фінансування оборотних активів;
- визначення потреби в оборотних активах та напрямки підвищення ефективності управління ними у плановому періоді.

Об'єктом дослідження є процес розробки та вдосконалення політики управління оборотними активами.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні аспекти управління оборотними активами підприємства.

Емпіричною базою дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю науково-виробниче підприємство «ЕНАМІН», яке зареєстроване за адресою: вул. Червоноткацька буд.78, м. Київ, 02094, Україна.

Основними видами діяльності підприємства за КВЕД є: наукове дослідженнями в галузі тонкого органічного синтезу нових органічних сполук та оптова торгівля хімічними речовинами.

Чистий дохід підприємства у 2018 році становив 1232967 тис.грн, обсяг чистого прибутку – 101774 тис.грн. Обсяг оборотних активів складає 26626 тис.грн, а обсяг власного капіталу – 325337,5 тис.грн.

Методи дослідження. З метою отримання обґрунтованих висновків у процесі написання випускної кваліфікаційної роботи були використані загальнонаукові методичні прийоми (аналіз, синтез, індукція і дедукція), економіко-статистичні методи (порівняння, групування, аналіз динамічних рядів, графічний метод), економіко-математичні методи (моделювання).

Обробка інформаційного забезпечення здійснювалась з використанням сучасних інформаційних технологій і програм.

Інформаційною базою випускної роботи є законодавчі, нормативні, інструктивні документи України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, періодичні видання, матеріали збірників наукових праць та конференцій, статистичні дані, фінансова звітність ТОВ НВП «ЕНАМІН» за 2016 – 2018 рр.

Практичне значення результатів проведеного дослідження спрямоване на використання конкретних методик щодо оптимізації структури оборотних активів підприємства, а також обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на удосконалення їх планування та обґрунтування показників підвищення ефективності їх використання у плановому періоді на ТОВ НВП «ЕНАМІН».

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження було опубліковано статтю на тему «Характеристика сутності оборотних активів підприємства» яка увійшла у збірник наукових статей студентів КНТЕУ «Економіка і фінанси підприємства» Ч. 2. К.: КНТЕУ, 2019 С.22-26.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та рекомендацій, додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг випускної кваліфікаційної роботи становить 59 сторінок друкованого тексту. Робота містить 1 рисунок, 23 таблиці, 3 додатки. В списку використаних джерел 52 найменування.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Оборотні активи – це частина активів підприємства, яка споживається в одному технологічному циклі виготовлення продукції і повністю переносить свою вартість на вартість цієї продукції.

Речовим змістом оборотних активів є предмети праці, які в процесі виробництва (виробничого споживання) втрачають свою натуральну форму, властивості, споживчу вартість, а нова споживча вартість виникає у вигляді виготовленої продукції [10, с. 184].

До оборотних активів відносяться засоби, які інвестовані підприємством в поточні операції під час кожного операційного циклу, який характеризує проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг [38].

Спираючись на НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» оборотні активи – гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [35].

В економічній літературі немає єдиного підходу щодо визначення економічної сутності оборотних активів. Найчастіше їх трактують, як механічне поєднання різних за роллю в процесі кругообороту економічних категорій [8].

Проаналізувавши поняття “оборотні активи” у різних літературних джерелах, можна виділити наступні сутнісні характеристики даного поняття [52]:

- 1) сукупність оборотних ресурсів в обігу;
- 2) оборотні засоби підприємств, що відображаються в активі їх бухгалтерського балансу;
- 3) грошові кошти та їх еквіваленти, а також інші активи, що використовують в одному операційному циклі;

4) сукупність майнових цінностей, які обслуговують поточну господарську діяльність підприємства і повністю споживаються протягом одного операційного циклу;

5) засоби підприємства, які повністю переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції.

Оборотні активи займають по своїй величині друге місце після основних засобів в загальному об'ємі ресурсів, які визначають економіку підприємства. З позиції вимог ефективного ведення економіки підприємства об'єм оборотних активів повинен бути достатнім для виробництва продукції в асортименті та кількості, яку потребує ринок, і в той же час мінімальним, який не веде до збільшення витрат виробництва за рахунок утворення наднормативних запасів. Фінансовий стан підприємства знаходиться в безпосередній залежності від того, наскільки швидко засоби, які вкладені в активи, перетворюються в реальні гроші [8].

Оборотні активи постійно знаходяться в обороті та являються джерелом авансованого фінансування затрат підприємства на виробництво і реалізацію продукції з моменту утворення виробничих запасів до часу надходження виручки від реалізації готової продукції [49].

Оборотні активи класифікують:

За характером фінансових джерел формування виділяють валові, чисті та власні оборотні активи.

Валові оборотні активи характеризують загальний їх обсяг, що сформований за рахунок як власного, так і позикового капіталу.

Чисті оборотні активи (чистий робочий капітал) визначає ту частину їхнього обсягу, що сформована за рахунок власного та довгострокового позикового капіталу.

Сума чистих оборотних активів розраховують за формулою [30, с. 147]:

$$\text{ЧОА} = \text{ОА} - \text{ПФЗ} \quad (1.1)$$

де, ЧОА – сума чистих оборотних активів підприємства;

ОА – сума валових оборотних активів підприємства;

ПФЗ – короткострокові фінансові зобов’язання підприємства.

Власні оборотні активи – це та їх частина, що сформована за рахунок власного капіталу підприємства.

Суму власних оборотних активів розраховують як [30, с. 147]:

$$\text{ВОА} = \text{ОА} - \text{ДПК} - \text{ПФЗ} \quad (1.2)$$

де, ВОА – сума власних оборотних активів підприємства;

ДПК – довгостроковий позиковий капітал, інвестований в оборотні активи підприємства.

Оборотні засоби діляться на нормовані і ненормовані. Нормовані складаються із запасів товарно-матеріальних цінностей, зокрема незавершеного будівництва, готової продукції тощо. Це грошові кошти, необхідні для створення мінімального запасу товарно-матеріальних цінностей і забезпечення безперебійності процесу виробництва і реалізації продукції. Вони складаються з виробничих запасів (сировина, матеріали, паливо, тара, малоцінні і швидкозношувані предмети, запасні частини для ремонту), незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів і готової продукції.

Загальна сума цих мінімальних запасів складає норматив власних оборотних засобів, що визначається або уточнюється щорічно при розробці фінансового плану [8].

Оборотні активи можна класифікувати за ступенем ліквідності. Класифікація оборотних активів за ступенем ліквідності представлена в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікація оборотних активів за ступенем ліквідності [5]

Низьколіквідні активи	Середньоліквідні активи	Високоліквідні активи
Виробничі запаси	Дебіторська заборгованість	Грошові кошти в касі підприємства і на банківських рахунках
Незавершене виробництво		
Напівфабрикати		
Готова продукція		

Планування оборотних активів передбачає розгляд динаміки загального обсягу оборотних активів підприємства; темпів зміни середньої їх суми в зіставленні з темпами зміни обсягу реалізації продукції і середньої суми всіх активів; динаміки питомої ваги оборотних активів у загальній сумі активів підприємства, динаміки складу в розрізі основних їх видів: запасів сировини, матеріалів і напівфабрикатів; запасів готової продукції; дебіторської заборгованості; залишків грошових активів [51].

Для обґрунтування загальної потреби в оборотних активах застосовують такі основні методи планування.

Метод прямого розрахунку – передбачає обґрунтування потреби в кожному елементі оборотних активів із урахуванням конкретних умов постачання, технології та організації виробництва, збуту продукції тощо. Загальна потреба в оборотних активах ($P_{об.а}$), згідно з цим методом, обчислюється як сума запланованих обсягів кожного їх виду [30, с. 169]:

$$P_{об.а} = P_з + P_{д.з} + P_{гк} + P_i \quad (1.3)$$

де, $P_з$ – потреба у запасах;

$P_{д.з}$ – запланована сума дебіторської заборгованості;

$P_{гк}$ – запланована потреба у грошових коштах;

P_i – потреба в інших оборотних активах.

Цей метод планування є найбільш точним та трудомістким.

Обґрунтування потреби в запасах передбачає визначення економічно доцільних норм. Норми відображають запаси матеріальних цінностей у днях. Потреба в оборотних коштах, що інвестуються в запаси - це грошова оцінка створених запасів.

Потреба у виробничих запасах визначається шляхом множення одноденних витрат матеріальних цінностей за цінами придбання на норму виробничих запасів у днях [30, с. 170]:

$$P_{в.з} = OBM \cdot H_{в.з} \quad (1.4)$$

де, $P_{в.з}$ – потреба у виробничих запасах, тис. грн.;

ОВМ – одноденні витрати матеріальних цінностей, тис.грн.;

$H_{в.з}$ – норма виробничих запасів, дні.

Важливою і найбільш складною частиною роботи при плануванні виробничих запасів цим методом є встановлення оптимальної норми виробничих запасів у днях, яка розраховується таким чином [30, с. 170]:

$$H_{в.з.} = ПЗ + СЗ + ТЗ + ПЗ \quad (1.5)$$

де, ПЗ – поточний запас, дні;

СЗ – страховий запас, дні;

ТЗ – транспортний запас, дні;

ПЗ – підготовчий запас, дні.

Найбільш трудомістким при обґрунтуванні потреби у виробничих запасах на основі їх нормування є обчислення інтервалу між поставками матеріальних цінностей, який покладено в основу розрахунку найважливіших частин норм запасу у днях.

Потреба у незавершеному виробництві визначається залежно від довжини виробничого циклу підприємства. При встановленні норм незавершеного виробництва враховують такі запаси як: циклові, обігові, страхові.

Потребу в незавершеному виробництві розраховують за формулою [30, с. 173]:

$$П_{н.в} = \frac{ВС \times ДВЦ \times Кз}{n} + РЗ_{н.в.} \quad (1.10)$$

де, $П_{н.в}$ – потреба в незавершеному виробництві;

ДВЦ – довжина виробничого циклу, дні;

Кз – коефіцієнт наростання затрат;

n – кількість днів у періоді;

$РЗ_{н.в}$ – резервний запас незавершеного виробництва.

Коефіцієнт наростання затрат розраховують за такою формулою [30, с. 173]:

$$K_{нз} = \frac{OB + 0,5 \times PB}{OB + PB} \quad (1.11)$$

де, $K_{нз}$ – коефіцієнт рівномірного наростання затрат;

OB – одноразові витрати сировини і матеріалів на початку виробництва;

PB – решта витрат на виробництво виробу.

Потребу в готовій продукції визначають шляхом множення затрат на одноденний випуск продукції на норму запасів у днях [30, с. 173]:

$$П_{г.п} = \frac{Сб \times Н_{г.п.}}{n} \quad (1.12)$$

де, $П_{г.п}$ – потреба у запасах готової продукції, тис. грн.;

$Сб$ – собівартість продукції, тис. грн.;

$Н_{г.п}$ – норма запасу готової продукції, дні;

Норма запасу окремого виду або групи готових виробів визначають шляхом додавання часу, необхідного на лабораторні та стендові випробування, до комплектацію, пакування і маркування, обов'язкове зберігання на складі до її відвантаження тощо.

Потребу в оборотних коштах, що спрямовані на фінансування витрат майбутніх періодів ($П_{в.м}$), обчислюють за обсягом таких витрат на початок планового періоду, їхнім кошторисом у плановому періоді та частини, що відноситься до собівартості продукції, тис. грн. [30, с. 175]:

$$П_{в.м} = Вп - Вк - Вс \quad (1.15)$$

де, $Вп$ – кошти, авансовані у витрати майбутніх періодів на початку періоду, тис.грн.;

$Вк$ – витрати майбутніх періодів, передбачені кошторисом у плановому періоді, тис. грн.;

$Вс$ – частина витрат майбутніх періодів, що у плановому періоді відноситься до собівартості продукції, тис.грн.

Потребу в коштах, що відволікаються в дебіторську заборгованість ($\Pi_{\text{дз}}$), визначають із обсягів діяльності підприємства та середнього періоду надання відстрочення платежу при продажу продукції кредит.

Потребу в коштах, що відволікаються в дебіторську заборгованість розраховують за формулою [30, с. 176]:

$$\Pi_{\text{дз}} = \frac{\text{ВР}_{\text{пл}} \times \text{ПО}_{\text{дз}}}{n} \quad (1.16)$$

де, $\text{ВР}_{\text{пл}}$ – запланована сума виручки від реалізації продукції, тис.грн;

$\text{ПО}_{\text{дз}}$ – середній період обороту дебіторської заборгованості, дні;

Потребу в запасах грошових коштів ($\Pi_{\text{гк}}$) визначають із запланованого платіжного обороту підприємства та середнього періоду обороту запасів грошових коштів, тис. грн. [30, с. 176]:

$$\Pi_{\text{гк}} = \frac{\text{Пл.о} \times \text{ПО}_{\text{гк}}}{n} \quad (1.17)$$

де, Пл.о – запланована сума платіжного обороту, тис.грн.;

$\text{ПО}_{\text{гк}}$ – середній період обороту запасів грошових коштів, дні.

Потребу в операційному запасі грошових коштів ($\Pi_{\text{огк}}$) визначають із запланованого обсягу платіжного обороту по операційній діяльності та середнього періоду обороту запасу грошових коштів. Розраховують за формулою [30, с. 176]:

$$\Pi_{\text{огк}} = \frac{\text{Пл.о}^{\text{од}} \times \text{ПО}_{\text{гк}}}{n} \quad (1.18)$$

де, $\text{Пл.о}^{\text{од}}$ – запланована сума платіжного обороту з операційної діяльності, тис. грн.;

$\text{ПО}_{\text{гк}}$ – середній період обороту запасів грошових коштів, дні.

Загальну потребу а запасах грошових коштів визначають як суму окремих його функціональних видів.

Економічний метод планування загальної потреби в оборотних активах полягає у коригуванні сукупної потреби в оборотних активах на темпи зростання обсягів виробництва продукції та зміну рівня їхньої оборотності. Для цього застосовують формулу [30, с. 177]:

$$П_{об.а} = \frac{Об.Аз \times 3в}{100} \times \frac{1-30}{100} \quad (1.20)$$

де, $П_{об.а}$ – планова потреба в оборотних активах, тис.грн;

Об.Аз – сума оборотних активів у звітному періоді, тис. грн.;

31, 3о – відсоток зростання у плановому періоді обсягу виробництва та оборотності оборотних активів, відповідно.

Контрольний метод є різновидом економічного методу планування оборотних активів і передбачає їх поділ на дві групи: оборотні активи, потреба в яких залежить від обсягів діяльності, та активи, потреба в яких безпосередньо не залежить від обсягів діяльності. Плановий обсяг оборотних активів, які залежать від обсягів діяльності визначають шляхом коригування їх обсягу на приріст обсягів діяльності. Планову суму іншої групи оборотних активів визначають шляхом збільшення їхньої фактичної суми на 50%. Для цього застосовується формула [30, с. 177]:

$$П_{об.а} = \frac{Об.Аз \times 3в}{100} \times \frac{1-30}{100} + \frac{Об.Анз \times 150}{100} \quad (1.21)$$

де, Об.Аз – сума оборотних активів звітного періоду, що залежить від обсягів діяльності підприємства;

Об.Анз – сума оборотних активів у звітному періоду, що не залежить від обсягів діяльності підприємства.

Метод коефіцієнтів передбачає розрахунок співвідношення між темпами зростання виробництва і реалізації продукції та окремих елементів оборотних активів, на основі яких здійснюється коригування фактичних їх обсягів

Отже, оборотні активи займають вагоме місце у забезпеченні фінансово-господарської діяльності підприємства. Вони обслуговують поточний господарський процес та повністю споживаються і переносять свою вартість протягом одного операційного періоду. Коректне управління оборотними активами надає змогу впливати на прибутковість діяльності підприємства, його фінансову стійкість та незалежність.

РОЗДІЛ 2.

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ

ТОВ НВП «ЕНАМІН»

2.1 Аналіз динаміки обсягу та структури оборотних активів підприємства

Аналіз в системі управління оборотними активами підприємства представляє собою спосіб накопичення, трансформації та використання інформації фінансового характеру, що має на меті: оцінити склад оборотних активів підприємства за їх окремими видами, дозволяє оцінити рівень їх ліквідності, оцінити поточне та перспективне становище підприємства з точки зору ліквідності та платоспроможності.

Головною метою аналітичного дослідження стану оборотних активів є визначення рівня забезпечення досліджуваного виробничого підприємства оборотними активами й виявлення резервів підвищення ефективності їх використання.

Фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від наявності та ефективного використання оборотних активів. Аналіз обсягу та структури оборотних активів, здійснюється відповідно до фінансової звітності, а саме – Форми №1 «Баланс» та Форми № 2 «Звіт про фінансові результати та їх використання» ТОВ НВП «ЕНАМІН», за період 2016 – 2018 рр. Дане підприємство знаходиться у м. Київ, основним видом діяльності є наукове

дослідження в галузі тонкого органічного синтезу нових органічних сполук та оптова торгівля хімічними речовинами.

Аналіз оборотних активів ТОВ НВП «ЕНАМІН» ми починаємо з дослідження складу та структури підприємства та порівнюємо їх з динамікою загального обсягу активів, дані наведені у табл. 2.1.

За даними таблиці оборотні активи підприємства станом на 2018 р. займають 95,69% від загального обсягу активів. За наведеними даними можна зробити висновки щодо збереження певної стабільності стосовно частки оборотних активів, оскільки з 2016 по 2018 рр. питома вага оборотних активів у загальному обсязі знизилась не суттєво – 0,04%

Таблиця 2.1

Співвідношення між динамікою загального обсягу активів та обсягом оборотних активів ТОВ НВП «ЕНАМІН» за період 2016 – 2018 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення, %	
				2017 р.	2018 р.
Загальний обсяг активів, тис. грн.	461621,5	589221	618362	127,64	104,95
Обсяг оборотних активів, тис. грн.	441906,5	568651	591736	128,68	104,06
Питома вага оборотних активів в загальному обсязі активів, %	95,73	96,51	95,69	100,81	99,16

Дані свідчать, що в загальному обсязі активів переважають оборотні активи, така ситуація є позитивною для підприємства, оскільки свідчить про можливу ліквідність активів та платоспроможності підприємства.

Для більш детального аналізу стану оборотних активів є необхідним дослідити динаміку зміни їх обсягу за досліджуваний період 2016 – 2018 рр., дані наведені у табл. 2.2.

Проаналізувавши дані, можна зробити висновок, що загальна вартість оборотних активів у 2018 році порівняно з 2016 роком збільшилася на 149829,5 тис.грн. За досліджуваний період даний показник мав тенденцію до

зростання, особливо значним було збільшення вартості оборотних активів у 2017 р. порівняно з 2016 р. на 28,68%, коли у 2018 р. показник зріс на 4,06%.

За даними таблиці ми спостерігаємо певну тенденцію до зростання, однак для більш детального дослідження нам необхідно проаналізувати структуру оборотних активів для більш повного виявлення причини зростання оборотних активів, по яким позиціям відбувається зміна у оборотних активах, та які з них несуть найбільший вплив на оборотні активи та на підприємство у цілому.

Таблиця 2.2

Динаміка обсягу оборотних активів ТОВ НВП «ЕНАМІН» за період 2016 – 2018 рр.

Показники	Вартість за період, тис. грн.			Ланцюгове абсолютне відхилення тис. грн.		Ланцюговий темп змін, %		Абсолютне відхилення відносно базисного періоду, тис. грн.	Темп зміни до базисного періоду, %
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2017 р.	2018 р.	2017 р.	2018 р.		
Запаси	29381,5	39187	71272,5	9805,5	32085,5	133,37	181,88	41891	242,58
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	369552,5	486208	466823	116655,5	-19385	131,57	96,01	97270,5	126,32
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	5759	6572,5	4437	813,5	-2135,5	114,13	67,51	-1322	77,04
з бюджетом:	69	134	1313	65	1179	194,20	979,85	1244	1902,90
Інша поточна дебіторська заборгованість	2719,5	4266,5	8374,5	1547	4108	156,89	196,29	5655	307,94
Поточні фінансові інвестиції	3489,5	7012,5	7046	3523	33,5	200,96	100,48	3556,5	201,92
Гроші та їх еквіваленти	30119	24515,5	31325	-5603,5	6809,5	81,40	127,78	1206	104,00
Витрати майбутніх періодів	711	721,5	1108,5	10,5	387	101,48	153,64	397,5	155,91
Інші оборотні активи	102,5	33,5	36,5	-69	3	32,68	108,96	-66	35,61
Усього за розділом	441906,5	568651	591736	126744,5	23085	128,68	104,06	149829,5	133,91

Запаси у 2018 р. порівняно з 2016 р. зросли на 41891 тис. грн., це свідчить про те, що загальний обсяг виробництва на підприємстві зріс та необхідність у використанні запасів також зросла. За 2016 – 2018 рр. можна сказати, що запаси в цілому зросли на 142,58%, та звертаючи увагу на дані за всі три роки, можна помітити постійне прискорення зростання запасів на підприємстві.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги за 2016 – 2018 рр. також зросла на 97270,5 тис. грн. (26,32%), хоча за 2017 та 2018 рр. ми спостерігали зниження даної позиції на 4%. Зростання даного показника є негативним явищем, оскільки підприємство продає свою продукцію, але не отримує одразу за це кошти. Сьогодні за таким принципом працюють напевно майже всі підприємства, оскільки це зручно і вигідно для клієнтів. Проте нестача коштів для закупівлі сировини у майбутньому може призвести до негативних наслідків. Хоча ми можемо спостерігати зниження показника у 2018 р, однак воно є не суттєвим. Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами за досліджуваний період знизилась на 1322 тис. грн. (22,96%), що є позитивним для підприємства. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом за 2016 – 2018 рр. зросли на 1244 тис. грн. Інша дебіторська заборгованість також має тенденцію до зростання, за досліджуваний період показник зріс на 5655 тис. грн. (з 2719,5 тис. грн. у 2016 році до 8374,5 тис. грн. у 2018 році). Показник поточних фінансових інвестицій продовж усього періоду дослідження мав схилтність до зниження та у 2018 р. становить 7046 тис. грн..

Гроші та їх еквіваленти за даний період зросли на 1206 тис. грн., однак даний показник є постійним та майже не коливається.

Витрати майбутніх періодів мають постійну динаміку до зростання за 2016 – 2018 рр. вони зросли на 397,5 тис. грн. (55,91%). Інші оборотні активи за даний період знизились на 66 тис. грн. (з 105,5 тис. грн. у 2016 р. до 36,5 тис. грн. у 2018 р.), хоча даний показник і коливається за останні три роки.

Для визначення які показники оборотних активів займають найбільшу частку в загальному обсязі оборотних активів, аналізуємо дані з балансу підприємства та питому вагу кожного показника (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Динаміка структури оборотних активів підприємства
ТОВ НВП «ЕНАМІН» за період 2016 – 2018 рр.**

Показники	Питома вага, %			Ланцюгове абсолютне відхилення, %	
	2016р.	2017р.	2018р.	2017 р	2018 р.
Запаси	6,65	6,89	12,04	0,24	5,15
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	83,63	85,50	78,89	1,88	-6,61
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1,30	1,16	0,75	-0,15	-0,41
з бюджетом	0,02	0,02	0,22	0,01	0,20
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,62	0,75	1,42	0,13	0,66
Поточні фінансові інвестиції	0,79	1,23	1,19	0,44	-0,04
Гроші та їх еквіваленти	6,82	4,31	5,29	-2,50	0,98
Витрати майбутніх періодів	0,16	0,13	0,19	-0,03	0,06
Інші оборотні активи	0,02	0,01	0,01	-0,02	—
Усього за розділом	100,00	100,00	100,00	—	—

Отже, спираючись на дані з табл. 2.3, ми бачимо, що найбільшу питому вагу серед усіх оборотних активів займають дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, які становлять – 78,86%. Порівнюючи 2016 та 2018 рр. можна помітити коливання даної позиції. Також вагому частину у питомій вазі займають запаси, які у 2018 р. значно зросли порівняно з попередніми періодами та займають 12,04%. Інша поточна дебіторська заборгованість зросла за досліджуваний період на 0,66% та у 2017 р. займає 1,42% у питомій вазі. Також варто виділити зміни у групі – гроші та їх еквіваленти, питома вага яких суттєво зменшилась за досліджуваний період на 1,53%, проте у 2018 р. порівняно з 2017 р. спостерігається зростання даного показника на 0,98%. Інші ж показники

оборотних активів займають набагато меншу частину та не зазнали суттєвих змін у структурі оборотних активів.

З рис.2.1 можна наглядно побачити та зробити висновок, що отримані значення спричинено різкими змінами у обсягах та структурі оборотних активів.

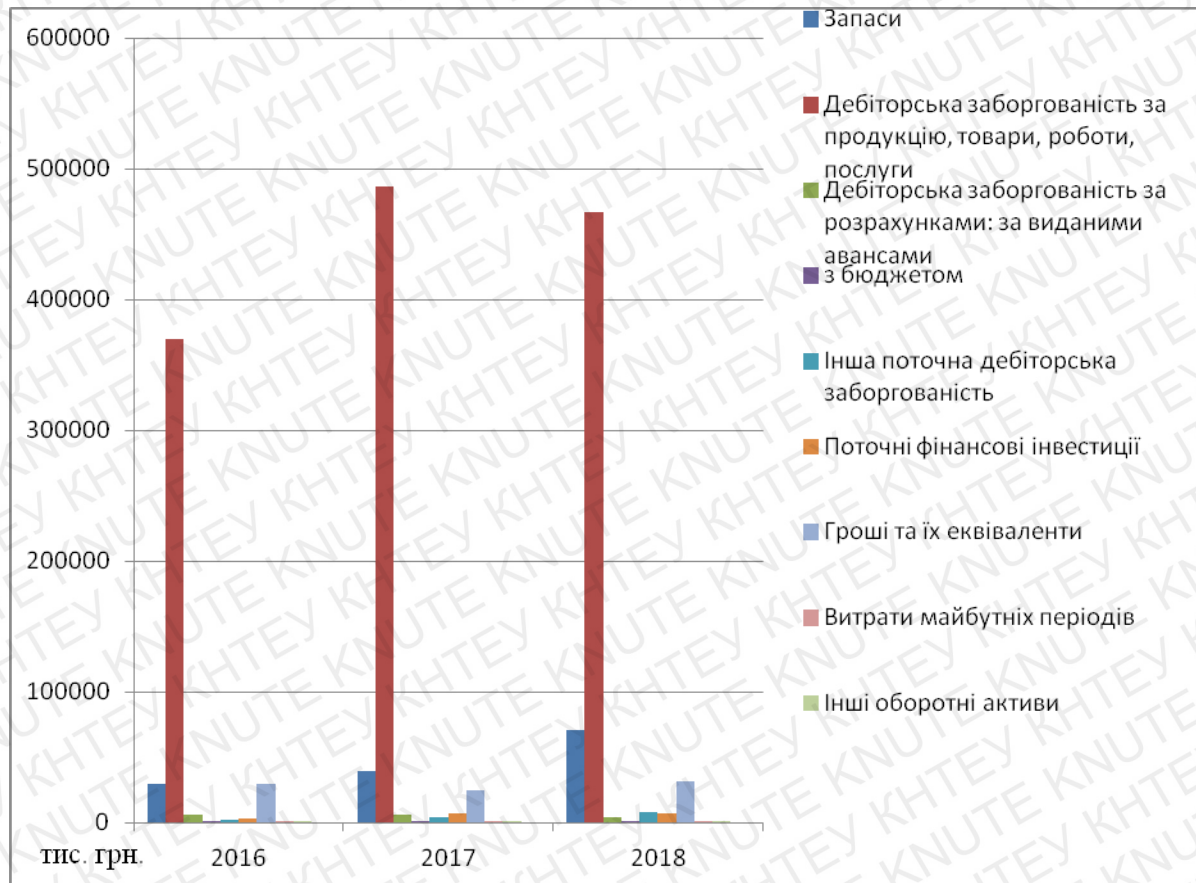

Рис. 2.1. Структура оборотних активів ТОВ НВП «ЕНАМІН» за період 2016 – 2018 рр.

Одні показники різко зростали, а інші навпаки зменшувались. Аналізуючи показники можна помітити постійні коливання, які спричинені факторами зовнішнього середовища, несприятливими умовами та зміною політики управління оборотними активами підприємства.

2.2. Оцінка ефективності управління оборотними активами

Оборотні активи є чи не найважливішою складовою майна підприємства. Однією з головних умов успішної діяльності підприємства є створення та постійне вдосконалення стану та ефективності їхнього використання.

З позиції формування комплексного аналітичного висновку оцінку ефективності управління оборотними активами доцільно здійснити з використанням коефіцієнтного аналізу, зокрема аналізу коефіцієнтів оборотності (ділової активності), рентабельності та платоспроможності. Використання даного методу дозволяє знайти вузькі місця в управлінні кожною функціональною складовою оборотних активів підприємства, виявити ті статті оборотних активів, обсяги яких є необґрунтованими та потребують розробки заходів щодо їх оптимізації.

Аналіз показників ефективності управління оборотними активами полягає в порівнянні їх значень з базовими величинами, а також у вивченні їх динаміки за звітний період, і за декілька років. Основним завданням даного етапу аналізу є визначення спроможності окремих складових оборотних активів підприємства генерувати прибуток, забезпечувати його поточну платоспроможність

Розглянемо та проаналізуємо період обороту та коефіцієнт оборотності оборотних активів підприємства, дані наведені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка показників оборотності оборотних активів підприємства

ТОВ НВП «ЕНАМІН» за період 2016 – 2018 рр.

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Ланцюгове абсолютне відхилення	
				2017 р.	2018 р.
1. Період обороту, днів	X	X	X	X	X
1.1. всіх оборотних активів	169,0	177,7	172,8	8,7	-4,9
1.2. запасів	13,7	14,7	24,7	1,0	10,0
1.3. гроші та їх еквіваленти	11,5	7,7	9,1	-3,9	1,5
1.4. дебіторської заборгованості	144,6	155,3	140,4	10,8	-14,9
1.5. кредиторської заборгованості	143,9	132,4	101,5	-11,5	-30,9
2. Коефіцієнт оборотності, разів	X	X	X	X	X
2.1. всіх оборотних активів	2,1	2,0	2,1	-0,1	0,1
2.2. запасів	26,4	24,5	14,6	-1,8	-10,0

Продовження табл. 2.4

2.3.гроші та їх еквіваленти	31,3	47,0	39,4	15,7	-7,6
2.4.дебіторської заборгованості	2,5	2,3	2,6	-0,2	0,2
2.5.кредиторської заборгованості	2,5	2,7	3,5	0,2	0,8
3. Тривалість операційного циклу, днів	158,2	170,0	165,1	11,8	-4,9
4. Тривалість фінансового циклу, днів	14,3	37,6	63,6	23,3	26,0

Отже, згідно даних табл. 2.4 за досліджуваний період ми спостерігаємо коливання показників періоду обороту всіх складових оборотних активів підприємства. У 2017 р. порівняно з 2016 р. період обороту у більшості показників зріс: у всіх оборотних активів зростання відбулося на 8,7 днів, запасів на 1 дн., дебіторської заборгованості на 10,8 днів. Період обороту грошей та їх еквівалентів за даний період зменшився на 3,9 дні, що було спричинено різким зменшенням грошових коштів на підприємстві, через несплату дебіторами своїх зобов'язань, що в свою чергу вплинуло на ліквідність активів підприємства. Також знизився період обороту кредиторської заборгованості на 11,5 днів. У 2018 р. порівняно з 2017 р. період обороту показників навпаки знизився: всіх оборотних активів на 4,9 дні, дебіторської заборгованості – 14,9 дні, у кредиторської заборгованості продовжилась тенденція до зниження – 30,9 дні, що є позитивним. Також за цей період продовжував зростати період обороту запасів (10 днів) та зріс оборот грошових коштів та їх еквівалентів на 1,5 дні. Коефіцієнт оборотності по всіх оборотних активах у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. зріс на 0,1 рази, запасів знизися у 10 разів, дебіторська заборгованість зросла на 0,2 рази, кредиторська заборгованість на 0,8 рази. А по грошовим коштам коефіцієнт оборотності знизився на 7,6 рази.

Тривалість операційного циклу скоротилась на 4,9 днів, та станом на 2018 р. становить 165,1 днів, хоча даний результат є незадовільним для підприємства, проте зменшення тривалості операційного циклу безперечно є позитивним фактором для підприємства.

Фінансовий цикл в свою чергу має тенденцію до зростання. Причиною такого становища є збільшення кредиторської заборгованості. Станом на 2018 р. показник становить 63,6 дні. Це говорить про можливі проблеми з ліквідністю, однак на даний момент показник не є кризовим.

Аналізуючи табл. 2.4 ми бачимо, яким несприятливим чином впливає на підприємство дебіторська заборгованість, через що підприємство не може отримати та використовувати грошові кошти для подальшої діяльності. Тим паче стрімкий ріст кредиторської заборгованості при низькій ліквідності грошових активів на підприємстві, може призвести до скрутної ситуації у майбутньому. Проте на підприємстві спостерігається зменшення оборотності оборотних активів, що безсумнівно є позитивним явищем, що стабілізує ситуацію.

Продовжуючи аналіз ефективності використання оборотних активів підприємством, розглянемо показники рентабельності оборотних активів підприємства табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Показники рентабельності оборотних активів

ТОВ НВП «ЕНАМІН» у 2016-2018 рр.

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення	
				2017 р.	2018 р.
Рентабельність реалізації,%	8,56	8,32	8,25	-0,24	-0,07
Рентабельність оборотних активів,%	18,24	16,87	17,20	-1,37	0,33
Рентабельність дебіторської заборгованості,%	21,32	19,29	21,16	-2,03	1,87
Рентабельність грошових коштів,%	267,61	391,24	324,90	123,63	-66,35

За даними з табл. 2.5 можна зробити висновок про те, що показники рентабельності мають позитивне значення, що свідчить про прибутковість даного підприємства. За досліджуваний період показники коливались, у 2017 р.

порівняно з 2016 р., усі показники рентабельності окрім рентабельності грошових коштів знизились, що є негативним, оскільки свідчить про невдале управління бізнесом та/або скрутною ситуацією на ринку. У 2017 – 2018 рр. Показник рентабельності реалізації продовжують знижуватись, що свідчить про зменшення обсягів прибутків на підприємстві від реалізації продукції. Рентабельність оборотних активів зросла на 0,33%, що говорить про більш ефективне управління оборотними активами на підприємстві. Рентабельність дебіторської заборгованості також зросла на 1,87%, що є позитивною тенденцією. Рентабельність грошових коштів знизилась на 66,35%, що свідчить про можливо невдалу політику управління грошовими коштами на підприємстві. Хоча порівнюючи даний показник за весь досліджуваний період, то він зріс та станом на 2018 р. становить 324,90%.

Надалі буде доцільно обчислити і співставити в динаміці та з критеріальними значеннями коефіцієнти ліквідності (платоспроможності). Отримані аналітичні висновки нададуть можливість визначити рівень платоспроможності даного підприємства.

Показники ліквідності (платоспроможності) ТОВ НВП «ЕНАМІН», наведені в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Показники ліквідності ТОВ НВП «ЕНАМІН» у 2016-2018 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Ланцюгове абсолютне відхилення	
				2017 р.	2018 р.
Коефіцієнт покриття загальний (платоспроможності)	1,43	1,61	2,12	0,18	0,51
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,33	1,50	1,86	0,16	0,37
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,10	0,07	0,169	-0,02	0,09
Частка оборотних коштів у загальному обсязі активів	0,96	0,97	0,96	0,04	0,01

Отже, аналізуючи дані табл. 2.6, ми бачимо, що коефіцієнт покриття на кінець 2018 р., становить 2,12, що відповідає нормативному значенню (2,0 – 4,0), це означає, що підприємство має достатньо оборотних коштів для погашення своїх короткострокових зобов'язань за рахунок оборотних активів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності становить 1,86, що також відповідає нормативним значенням (0,5 і більше), і свідчить про те, що підприємство у разі необхідності спроможне буде розрахуватися з кредиторами. І як ми можемо бачити в динаміці, дані показники протягом 2016 – 2018 рр., постійно зростають.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності – це показник, який характеризує частину короткотермінових фінансових зобов'язань підприємства, яка може бути сплачена за рахунок найбільш ліквідних активів, а саме грошових коштів та їх еквівалентів, спроможність підприємства негайно погасити свої позикові зобов'язання. Нормативне значення даного показника становить 0,2 – 0,25 і більше, проте на підприємстві значення даного показника є нижчим та становить 0,169. Що свідчить про неспроможність підприємства розрахуватись з короткостроковими зобов'язаннями за рахунок грошових коштів.

Частка оборотних коштів у загальній сумі активів протягом досліджуваного періоду залишається стабільною та становить – 0,96. Це свідчить, що частка оборотних активів перевищує необоротні.

Отже, проаналізувавши показники ефективності управління оборотними активами, можемо зробити висновок, що підприємство є рентабельним та ліквідним. Підприємство більш менш ефективно використовує наявні ресурси. Також присутні такі позитивні моменти, як: скорочення періоду обороту, зростання коефіцієнта оборотності, які у динаміці свідчать про більш ефективне використання оборотних активів на підприємстві, позитивне значення показників рентабельності, деякі з них мають тенденцію до зростання та ліквідність оборотних активів, що свідчить про успішне управління оборотними активами на підприємстві.

2.3. Аналіз фінансування оборотних активів

Ефективність господарської діяльності підприємства, багато в чому залежить від прийнятої на підприємстві політики фінансування його оборотних активів. Таким чином при формуванні і впровадженні на підприємстві системи управління оборотними активами доцільним є враховувати політику фінансування його оборотних активів.

Під час фінансування оборотних активів підприємством використовуються власні та позикові джерела фінансування. За інших рівних умов зростання питомої ваги власних джерел фінансування (власного оборотного капіталу) у загальному їх обсязі сприяє зниженню рівня фінансового ризику підприємства внаслідок підвищення його фінансової стійкості. Разом з тим, використання лише власного оборотного капіталу для фінансування оборотних активів позбавляє підприємство можливостей розширення обсягів діяльності внаслідок обмеженості його обсягу.

Для проведення оцінки джерел фінансування на попередньому етапі доцільно здійснити горизонтальний та вертикальний аналіз капіталу досліджуваного підприємства, що дозволить визначити основні тенденції зміни його обсягів, а також співвідношення фінансових ресурсів, за рахунок яких в тому числі відбувається формування оборотних активів підприємства.

Динаміка обсягу та складу капіталу ТОВ НВП «ЕНАМІН» представлена в табл. 2.7.

За досліджуваний період спостерігається тенденція по зростанню власного капіталу на підприємстві, за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку (з 124411,5 тис. грн. у 2016 р. до 292719,5 тис. грн. у 2018 р.). У свою чергу резервний капітал коливався, у 2017 р. дана позиція зросла на 15039 тис. грн., а у 2018 р. знизилась на 10182 тис. грн. Зростання власного капіталу є позитивним для підприємства, це свідчить про його фінансову стійкість та міцність у випадку непередбаченої ситуації на ринку.

Таблиця 2.7

Динаміка обсягу та складу капіталу ТОВ НВП «ЕНАМІН» у 2016-2018 рр.

Показник	Вартість за період, тис. грн.			Ланцюгове абсолютне відхилення, тис. грн.		Ланцюговий темп росту, %	
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2017 р.	2018 р.	2017 р.	2018 р.
1. Власний капітал	152172,5	235621	325337,5	83448,5	89716,5	154,84	138,08
1.1 Зареєстрований (пайовий) капітал	21400	21400	21400	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Резервний капітал	6361	21400	11218	15039	-10182	336,43	142,77
1.3 Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	124411,5	205018	292719,5	80606,5	87701,5	164,79	142,78
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0,00	0,00	13820,5	—	13820,5	—	100
2.1 Довгострокові кредити банків	0,00	0,00	13820,5	—	13820,5	—	100
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	309449	353600	279204,0	44151	-74396	114,27	78,96
3.1 Короткострокові кредити банків	196,5	00,00	0,00	- 196,5	—	—	—
3.2 Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1035,5	345	0,00	-690,5	-345	33,32	-100,00
3.2.1 за товари, роботи, послуги	299776	343450,5	269539,5	43674,5	-73911	114,57	78,47
3.2.2 за розрахунками з бюджетом	6626	7042,5	4608,00	416,5	-2434,5	106,29	65,43
3.2.3 у тому числі з податку на прибуток	6360	6205,5	3889,50	-154,5	-2316	97,57	62,67
3.2.4 за розрахунками зі страхування	4139,5	90,5	193,50	-4049	103	2,18	213,81
3.2.5 за розрахунками з оплати праці	0,00	394,5	941,50	394,5	547	—	238,66
3.2.6 за одержаними авансами	971	870,5	1402,50	-100,5	532	89,64	161,11
3.2.7 за розрахунками з учасниками	349	780	431,00	431	-349	223,50	55,26
Поточні забезпечення	0,00	0,00	430,50	—	430,5	—	100
3.3 Інші поточні зобов'язання	495	626,5	1657,50	131,5	1031	126,57	264,57
Баланс	461621,5	589221	618362,0	127599,5	29141	127,64	104,95

По довгостроковим зобов'язанням та забезпеченням на підприємстві присутня одна позиція – довгострокові кредити банків. Даний вид кредиту було залучено лише у 2018 р. у розмірі 13820,5 тис. грн. Це може свідчити про те що підприємство не покладається на довгострокові кредити, а залучає для своєї діяльності власні фінансові ресурси та поточні зобов'язання.

Поточні зобов'язання та забезпечення протягом досліджуваного періоду коливались, у 2017 р. показник зріс на 44151 тис. грн. (14,27%), а у 2018 р. знизився на 74396 тис. грн. (21,04%). Дана зміна була спричинена тим що підприємство брало на себе нові заборгованості та погашало їх по різних позиціям. Короткосторокові кредити банків були повністю погашені у 2017 р. на суму 196,5 тис. грн. та надалі не спостерігалось поява заборгованості по даній позиції. Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями у 2017 р. була погашена на 690,5 тис. грн., а у 2018 р. на 345 тис. грн., що в кінцевому результаті призвело до повного погашення заборгованості; за товари, роботи та послуги у 2017 р. було зростання на 43674,5 тис. грн., а у 2018 р. зменшення заборгованості на 73911 тис. грн.; за розрахунками з бюджетом у 2017 р. було зростання на 416,5 тис. грн., а у 2018 р. зниження даної позиції на 2434,5 тис. грн.; позиція – у тому числі з податку на прибутку мала тенденцію до зниження (з 6360 тис. грн. у 2016 р. до 3889,5 тис. грн. у 2018 р.); за розрахунками зі страхування ми бачимо зниження заборгованості (з 4139,5 тис. грн. у 2016 р. до 193,5 тис. грн. у 2018 р.); за розрахунками з оплати праці навпаки має тенденцію до зростання та заборгованість у 2018 р. становить 341,5 тис. грн. порівняно з 2017 р. ріст на 138,66%); за одержаними авансами у 2017 р. було помічено значне зменшення заборгованості на 100,5 тис. грн., однак у 2018 р. дана позиція зросла на 532 тис. грн.; за розрахунками з учасниками було зростання (з 349 тис. грн. у 2016 р. до 431 тис. грн. у 2018 р.). У 2016 – 2017 рр. позиція поточні забезпечення була відсутня, однак у 2018 р. вона має місце і становить 430,5 тис. грн. Інші поточні зобов'язання, за аналізований період мають схильність до збільшення заборгованості (з 495 тис. грн. у 2016 р. до 1657,5 тис. грн. у 2018 р.).

Проаналізувавши динаміку капіталу підприємства можна відмітити певні позитивні тенденції, такі як зростання власного капіталу та скорочення поточного позикового зобов'язання по більшості позиціях у 2018 р.

Для визначення показників капіталу, які займають найбільшу частину в загальному обсязі аналізуємо питому вагу кожного показника (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Динаміка структури капіталу ТОВ НВП «ЕНАМІН» у 2016-2018 рр.

Показник	Питома вага, %			Ланцюгове абсолютне відхилення, %	
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2017 р.	2018 р.
1. Власний капітал	32,96	39,99	52,61	7,02	12,62
1.1 Зареєстрований (пайовий) капітал	4,64	3,63	3,46	-1,00	-0,17
1.2 Резервний капітал	1,38	3,63	1,81	2,25	-1,82
1.3 Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	26,95	34,79	47,34	7,84	12,54
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0,00	0,00	2,24	0,00	2,24
2.1 Довгострокові кредити банків	0,00	0,00	2,24	0,00	2,24
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	67,04	60,01	45,15	-7,02	-14,86
3.1 Короткострокові кредити банків	0,04	0,00	0,00	-0,04	0,00
3.2 Поточна кредиторська заборгованість: довгостроковими зобов'язаннями	0,22	0,06	0,00	-0,17	-0,06
3.2.1 за товари, роботи, послуги	64,94	58,29	43,59	-6,65	-14,70
3.2.2 за розрахунками з бюджетом	1,44	1,20	0,75	-0,24	-0,45
3.2.3 у тому числі з податку на прибуток	1,38	1,05	0,629	-0,32	-0,42
3.2.4 за розрахунками зі страхування	0,90	0,02	0,03	-0,88	0,02
3.2.5 за розрахунками з оплати праці	0,00	0,07	0,15	0,07	0,09
3.2.6 за одержаними авансами	0,21	0,15	0,23	-0,06	0,08
3.2.7 за розрахунками з учасниками	0,08	0,13	0,07	0,06	-0,06
Поточні забезпечення	0,00	0,00	0,07	0,00	0,07
3.2.5 за розрахунками з оплати праці	0,00	0,07	0,15	0,07	0,09
3.3 Інші поточні зобов'язання	0,11	0,11	0,27	0,00	0,16

Спираючись на дані табл. 2.8 ми спостерігаємо, що питома вага власного капіталу за 2016 – 2018 рр. зросла з 32,96% до 52,61%. Довгострокові зобов'язання та забезпечення за досліджуваний період мали місце у питомій вазі оскільки у 2018 р. було отримано новий довгостроковий кредит, та їх питома вага почала становити 2,24%. Поточні зобов'язання та забезпечення у 2018 р.

займають на підприємстві 45,15%, коли у 2016 р. даний показник становив 67,04%. Дана зміна свідчить про те що підприємство поступово погашає свої поточні зобов'язання та активно використовує власний капітал.

Отже, співвідношення власного та позикового капіталу на підприємстві є рівномірним, за досліджуваний період на підприємстві значно зріс власний капітал за рахунок нерозподіленого прибутку та знизилися поточні позикові зобов'язання, що призвело до такої ситуації. Це є позитивним моментом і свідчить про те що підприємство фінансово стійке та здатне відреагувати на непередбачені зміни, які можуть скластися на ринку.

На наступному етапі аналізу ми визначаємо тип фінансування оборотних активів шляхом порівняння власних та позикових джерел у ході фінансування оборотних активів. Основним завданням цього аналізу є оцінка ступеня ефективності формування структури джерел фінансування оборотних активів з позицій впливу на фінансову стійкість підприємства.

Таблиця 2.9

**Динаміка обсягів та складу джерел фінансування оборотних активів
ТОВ НВП «ЕНАМІН» у 2016-2018 рр.**

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Ланцюгове абсолютне відхилення, тис.грн.		Ланцюговий темп росту, %	
				2017 р.	2018 р.	2017 р.	2018 р.
1. Власні оборотні активи, тис.грн.	132457,5	215051	298711,5	82593,5	83660,5	162,35	138,90
2. Оборотні кошти, що формуються за рахунок позикових коштів, тис.грн.	309449	353600	293024,5	44151	-60575,5	114,26	82,87
2.1. за рахунок кредиторської заборгованості тис.грн.	301008	343795,5	283360	42787,5	-60435,5	114,21	82,42

Продовження табл. 2.9

2.2. за рахунок розрахунків та інших пасивів, тис.грн.	18940,5	16010	13554	-2930,5	-2456	84,53	84,66
3. Всього джерел фінансування оборотних активів, тис.грн.	441906,5	568651	591736	126744,5	23085	128,68	104,06

Аналіз складу джерел фінансування оборотних активів ТОВ НВП «ЕНАМІН» представлений у табл. 2.9. Згідно даної таблиці видно, що оборотні активи на підприємстві сформовані за рахунок, як власних так і позикових коштів (довгострокових та короткострокових) порівно. Власні оборотні активи протягом 2016 – 2018 рр. мали тенденцію до зростання. Це викликано зростанням власного капіталу на підприємстві та переважанням оборотних активів над необоротними. Оборотні активи що сформовані за рахунок позикових коштів навпаки знизились. Станом на 2018 р. власні оборотні кошти становлять – 298711,5 тис. грн. (з 2016 р. по 2018 р. зростання на 125,52%), та оборотні кошти, що формуються за рахунок позикових – 293024,5 тис. грн. (з 2016 р. по 2018 р. зниження на 5,30%).

Можна стверджувати, що ТОВ НВП «ЕНАМІН» є фінансово-стійким. Для фінансування поточної діяльності і забезпечення безперебійності операційного процесу необхідно залучати сторонні фінансові ресурси, що підприємство і робить. Оборотні кошти, які формуються за рахунок позикових коштів, згідно таблиці 2.9 ми бачимо, що в основному це відбувається за рахунок кредиторської заборгованості, яка у 2017 р. зросла на 14,21%, однак у 2018 р. дана позиція знизилась на 15,34% порівняно з минулим періодом. Інші пасиви у свою чергу мають тенденцію до зниження (з 18940,5 тис. грн. у 2016 р. до 13554 тис. грн. у 2018 р.)

В системі показників оцінки стану використання оборотних активів важливе місце відводиться групі показників формування оборотних активів підприємства, дані по цим показникам наведені в табл. 2.10.

Коефіцієнт співвідношення власних оборотних коштів і загального розміру оборотних коштів має бути не нижчим від 0,3 – 0,4 оскільки це обумовлює зниження вартості оборотних коштів і характеризує більшу фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами протягом досліджуваного періоду на ТОВ НВП «ЕНАМІН» має тенденцію до зростання та у 2018 р. він становить 0,5 це свідчить що на підприємстві 50% фінансування оборотних активів припадає на власні кошти підприємства. Тенденція до зростання даного показника є позитивною, вона спричинена збільшенням нерозподіленого прибутку та резервного капіталу на підприємстві.

Таблиця 2.10

**Динаміка показників формування оборотних активів
ТОВ НВП «ЕНАМІН» у 2016-2018 рр.**

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютне відхилення	
				2017 р.	2018 р.
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	0,30	0,38	0,50	0,08	0,13
Коефіцієнт участі матеріальних запасів у покритті поточних зобов'язань	0,09	0,11	0,26	0,02	0,14
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними активами	4,51	5,49	4,19	0,98	-1,30
Коефіцієнт співвідношення оборотних коштів з капіталом	0,96	0,97	0,96	0,01	-0,01
Коефіцієнт маневрування власних оборотних активів	0,23	0,11	0,10	-0,11	-0,01
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,87	0,91	0,92	0,04	0,01

Коефіцієнт участі матеріальних запасів у покритті поточних зобов'язань показує яка частина короткострокових зобов'язань може бути погашена за рахунок матеріальних запасів, за даними табл. 2.10 даний показник має тенденцію до зростання. Для даного показника характерна сталість значень, однак збільшення даного показника може свідчити про покращення можливостей

підприємства при необхідності розрахуватися з поточними зобов'язаннями за рахунок матеріальних запасів.

Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними активами дає можливість визначити яку частину у вартості запасів становлять власні оборотні кошти. Станом на 2017 р. значення коефіцієнта збільшилось на 0,98. Зменшення даного коефіцієнту спостерігається у 2018 р. на 1,3. Зниження даного показника є свідченням зменшення рівня забезпеченості запасів власними оборотними коштами.

Коефіцієнт співвідношення оборотних коштів з капіталом за досліджуваний період був стабільним та станом на 2018 р. становить 0,96. Даний показник свідчить про переважання оборотних коштів на підприємстві.

Коефіцієнт маневрування власних оборотних активів дає змогу оцінити можливості підприємства швидко реагувати на зміни в кон'юктурі ринку, на підприємстві даний показник має тенденцію до зниження, що є негативним, станом на 2018 р. даний показник становить 0,10.

Коефіцієнт маневрування власного капіталу показує яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, а яка капіталізована. На підприємстві даний показник зростає з 0,87 у 2016 р. до 0,92 у 2018 р., тобто спостерігається стійка тенденція до збільшення частки власного капіталу, яка спрямовується для фінансування поточної діяльності.

Отже, на ТОВ НВП «ЕНАМІН» керівництво дотримується політики помірною типу управління оборотними активами. Оборотні кошти фінансуються в однаковій мірі, як власними коштами так і позиковими. Підприємство є фінансово стійким та здатне відреагувати на несподівані зміни у кон'юктурі ринку та погасити свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних коштів.

РОЗДІЛ 3.

ВИЗНАЧЕННЯ ПОТРЕБИ В ОБОРОТНИХ АКТИВАХ ТА НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ У ПЛАНОВОМУ ПЕРІОДІ

У даному розділі визначено плановий обсяг оборотних активів підприємства та джерела їх фінансування. Планування обсягу оборотних активів здійснено, виходячи з фактичної оборотності окремих їх складових елементів та планування обсягів діяльності на плановий – 2019 рік.

Перед розробкою балансу оборотних коштів підприємства необхідно розрахувати планові значення доходів та витрат (Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)). Метою розробки плану доходів та витрат є визначення планового обсягу виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), суми чистого прибутку (збитку), який залишається в розпорядженні підприємства наприкінці планового періоду. На першому етапі визначаємо плановий обсяг чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (табл. 3.1), оскільки обсяг оборотних активів залежить від зміни обсягу виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Прогнозування чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) можна здійснити за допомогою використання наступних методів: економіко-статистичного методу (базується на визначенні тенденцій зміни базового показника та екстраполяції даної тенденції на плановий період за умови незмінності інших показників); факторно-аналітичного методу (визначення характеру залежності базового показника від зміни пов'язаних з ним показників та екстраполяція тенденції зміни пов'язаних показників на зміну базового показника у плановому періоді); методи прогнозування на основі ланцюгового та середнього темпу росту (даний метод дає можливість врахувати найбільш оперативні тенденції у зміні показника, метод на основі середнього темпу росту забезпечує врахування довгострокових усереднених ретроспективних тенденцій зміни показника, що склалися у попередніх періодах [13, с. 449-450]).

Таблиця 3.1

Прогноз обсягу чистого доходу ТОВ НВП «ЕНАМІН» на 2019 р.

Показник	Позначення	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р. (прогноз)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у звітному періоді, тис.грн.	ЧД	941610	1152199	1232967	
Чисельність працюючих фактична, осіб	Ч	3192	2699	2736	
Алгоритм розрахунку темпів росту					
Ланцюговий темп росту чистого доходу	$Tr_{л} = \frac{ЧД_{2018}}{ЧД_{2017}}$			1,070	
Середній темп росту чистого доходу	$Tr_{чдс} = \sqrt{\frac{ЧД_{2018}}{ЧД_{2016}}}$			1,144	
Середній фактичний темп росту чисельності працюючих	$T_{чс} = \sqrt{\frac{СОЧ_{2018}}{СОЧ_{2016}}}$			0,925820 1	
Запланована середньооблікова чисельність працюючих згідно кадрової політики на 2018 рік, осіб	СОЧп – встановлена нормативно на п-ві в штатному розкладі				2860
Алгоритм розрахунку чистого доходу					
Планування за допомогою ланцюгового темпу росту					
Плановий чистий дохід, тис.грн.	$ЧД_{п1} = ЧД_{2018} \times Tr_{л}$				1319396,8
Планування за допомогою середнього темпу росту					
Плановий чистий дохід, тис.грн.	$ЧД_{п2} = ЧД_{2018} \times Tr_{с}$				1410885,1
Планування за допомогою факторно-аналітичного методу					
Коефіцієнт еластичності зміни чистого доходу від зміни чисельності працюючих	$Ke = \frac{Tr_{чдс}}{T_{чс}}$				1,236
Плановий ланцюговий темп росту середньооблікової чисельності працюючих у 2018 році	$T_{чл_{пл}} = \frac{Ч_{2019}}{Ч_{2018}}$				1,045
Плановий темп росту чистого доходу	$T_{пл} = T_{чл_{пл}} \times Ke$				1,292
Плановий чистий дохід, тис.грн.	$ЧД_{п3} = ЧД_{2018} \times T_{пл}$				1592997,1

Для більш точного результату ми розраховували планове значення чистого доходу трьома методами: за допомогою ланцюгового темпу росту, середнього темпу росту та за допомогою факторно-аналітичного методу. На основі отриманих в табл. 3.1 результатів значення чистого доходу нам необхідно знайти середньозважене значення. Якщо умовно кожному методу експертно надати відповідні ступені значущості, то матимемо можливість для знаходження середньозваженого прогнозного значення чистого доходу, яке і приймемо за планове на 2019 рік. Нижче в таблиці 3.2 наведено визначення планового значення доходу підприємства на 2019 р.

Таблиця 3.2

Прогноз чистого доходу ТОВ НВП «ЕНАМІН» на 2019 р.

Прогноз	Коефіцієнт значущості	Плановий чистий дохід	Значення прогнозу, тис.грн.
Варіант 1	0,25	1319396,8	329849,2
Варіант 2	0,25	1410885,1	352721,3
Варіант 3	0,5	1592997,1	796498,5
План на 2019 рік			1479069

При наданні відповідних коефіцієнтів значущості до уваги було взято точність кожного з трьох підходів. Найбільш точнішим є факторно-аналітичний метод, оскільки він може врахувати найбільшу кількість факторів. Менш точними є методи прогнозування на основі ланцюгового та середнього темпу росту. Таким чином, планове значення чистого доходу ми приймаємо на рівні 1479069 тис. грн. Розрахунок прогнозних значень собівартості реалізованої продукції наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Прогноз собівартості реалізованої продукції ТОВ НВП «ЕНАМІН» на 2019 р.

Показник	Позначення	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р. (прогноз)
Собівартість реалізованої продукції у звітному періоді, тис.грн.	СВ	774242	961632	1039743	
Чистий дохід, тис.грн.	ЧД	941610	1152199	1232967	
Алгоритм розрахунку темпів росту					
Ланцюговий темп росту собівартості	$Tr_{л} = \frac{CB_{2018}}{CB_{2017}}$			1,081	
Середній темп росту собівартості	$Tr_{с} = \sqrt{\frac{CB_{2018}}{CB_{2016}}}$			1,159	
Середній темп фактичний темп росту чистого доходу	$T_{чдс} = \sqrt{\frac{ЧД_{2018}}{ЧД_{2016}}}$			1,144	
Плановий чистий дохід на 2018 рік, тис.грн.	ЧДп – з табл. 3.2				1479069,0
Алгоритм розрахунку собівартості реалізації продукції					
Планування за допомогою ланцюгового темпу росту					
Планова собівартість, тис.грн.	$СВ_{пл} = СВ_{2018} \times Tr_{л}$				1124198,8

Продовження табл. 3.3

Планування за допомогою середнього темпу росту
--

Планова собівартість, тис.грн.	$СВ_{п2} = СВ_{2018} \times Tr_c$	1204899,0
<i>Планування за допомогою факторно-аналітичного методу</i>		
Коефіцієнт еластичності зміни собівартості від зміни чистого доходу	$Ke = \frac{Tr_c}{T_{чд_c}}$	1,013
Плановий темп росту чистого доходу у 2018 році	$T_{чд_{пл}} = \frac{ЧД_{2019}}{ЧД_{2018}}$	1,200
Плановий темп росту собівартості	$T_{пл} = T_{чд_{пл}} \times Ke$	1,215
Планова собівартість, тис.грн.	$СВ_{п3} = СВ_{2018} \times T_{пл}$	1263128,2

Визначення планового значення собівартості реалізованої продукції відбувається за тією ж методикою, що і визначення чистого доходу – здійснюється розрахунок середньозваженого прогнозного значення собівартості реалізованої продукції (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Прогноз собівартості реалізованої продукції

ТОВ НВП «ЕНАМІН» на 2019 р.

Прогноз	Коефіцієнт значущості	Планова собівартість реалізації	Значення прогнозу, тис.грн.
Варіант 1	0,25	1479069,0	369767,3
Варіант 2	0,25	1124198,8	281049,7
Варіант 3	0,5	1263128,2	631564,1
План на 2019 рік			1282381

Отже, планове значення собівартості реалізованої продукції ми приймаємо на рівні 1282381 тис. грн.

Планування обсягу запасів та дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги здійснено за допомогою використання середнього періоду обороту відповідних статей оборотних активів та визначених планових обсягів собівартості та чистого доходу (табл. 3.5 та табл. 3.6).

Таблиця 3.5

Плановий норматив запасів ТОВ НВП «ЕНАМІН» на 2019 р.

Показник	Алгоритм	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р. (прогноз)
Середньорічна вартість запасів, тис.грн.	З	29381,5	39187	71272,5	
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	СВ _ф	774242	961632	1039743	
Середній період обороту запасів, дн.	$ПО_T = \frac{\sum Z_{2016-2018}}{\sum СВ_{2016-2018}} \times 36$	18,14			
Планова собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	СВ _{пл}				1282381,1
Плановий норматив запасів, тис.грн.	$ВЗ_{пл} = \frac{ПО_T \times СВ_{пл}}{360}$				64608,9

За даними табл. 3.5 у 2019 році планове значення запасів становить 64608,9 тис. грн.

Планування нормативу дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги здійснюється за тією ж самою методикою, що і планування запасів, лише за основу планових розрахунків береться планове значення чистого доходу від реалізації у 2019 році.

Таблиця 3.6

Плановий норматив дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги ТОВ НВП «ЕНАМІН» на 2019 р.

Показник	Алгоритм	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р. (прогноз)
Середньорічна вартість товарної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, тис.грн.	ДЗ	369552,5	486208	466823	
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	ЧД	941610	1152199	1232967	

Продовження табл. 3.6

Середній період обороту товарної	ПО _{дз} =	143,12			
----------------------------------	--------------------	--------	--	--	--

дебіторської заборгованості, дн.	$\frac{\sum ДЗ_{2016-2018}}{\sum ЧД_{2016-2018}}$	
Плановий чистий дохід на 2018 рік, тис.грн.	ЧДпл - з попередніх розрахунків	1479069,01
Плановий норматив товарної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, тис.грн.	$\frac{ДЗ_{пл} = \frac{ПО_{ДЗ} \times ЧД_{пл}}{360}}$	588014,4

Отже, згідно табл. 3.6 норматив дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи на 2019 р. складає 588014,4 тис. грн.

Так як передбачити на рік вперед зміну наведених статей оборотних активів досить складно через нестабільний стан в економіці, тому за плановий норматив їх залишку візьмемо їх фактичні середні нормативи за 2018 рік, а саме:

Дебіторська заборгованість за розрахунками:

- за виданими авансами – 4437 тис. грн.;
- з бюджетом – 1313 тис. грн.;

Поточні фінансові інвестиції – 7046 тис. грн.;

Витрати майбутніх періодів – 1108,5 тис. грн.;

Інша поточна дебіторська заборгованість – 8374,5 тис. грн.;

Інші оборотні активи – 36,5 тис. грн.

Планування нормативу грошових коштів здійснюється виходячи з необхідності у формуванні двох основних складових засобів платежу:

- потреба в операційному запасі грошових коштів, яку визначають із запланованого обсягу платіжного обороту по операційній діяльності та середнього періоду обороту запасу грошових коштів, тис. грн.;

- потреба в страховому запасі грошових коштів, яка обґрунтовується на основі запланованого обсягу операційного запасу та рівня синхронності і рівномірності грошового обороту підприємства, тис. грн. [13, с.176-177].

Визначення потреби підприємства у грошових активах на 2019 рік наведено в табл. 3.7.

Згідно розрахунків наведених у таблиці плановий норматив запасу вільних засобів платежу на 2019 р. становить 49755,64 тис. грн., в яких планова потреба у поточних (операційних) запасах грошових коштів становить 45093,02 тис. грн., а потреба у страховому запасі грошових коштів – 4662,62 тис. грн.

Таблиця 3.7

Планова потреба у грошових активах ТОВ НВП «ЕНАМІН» на 2019 р.

Показники	Алгоритм	За 2018 рік	План на 2019 рік
Розрахунок поточного запасу готівкових коштів			
Доходи від операційної діяльності, тис.грн	ЗОД	117953	
Середні залишки грошових коштів (ЗГК)	ЗГК	31325	
Період обороту ГК	ПО _{ГК}	9,14	
Планові загальні доходи від операційної діяльності, тис.грн	$ЗОД_{пл} = ЧД_{2019} * 1,2$		1774882,81
Планова потреба у поточному запасі ГК, тис.грн	$ОАпзгк_{пл} = ПО_{ГК} * ЗОД_{пл} / 360$		45093,02
Розрахунок страхового запасу готівкових коштів			
Варіація надходження ГК, %	V_n		4,67
Варіація витрачання ГК, %	V_v		5,67
Планова потреба у страховому запасі ГК, тис.грн	$ОАсзгк_{пл} = ОАпзгк_{пл} (V_n + V_v) / 100$		4662,62
Загальна потреба у ГК, тис.грн	$ОАгк = ОАпзгк_{пл} + ОАсзгк_{пл}$		49755,64

Оскільки ми розраховували усі планові показники оборотних активів ТОВ НВП «ЕНАМІН», то тепер можемо визначити загальну потребу у формування оборотних активів підприємства на 2019 рік (табл.3.8).

Аналізуючи планові показники наведені у таблиці робимо висновок, що у плановому 2019 р. на підприємстві планується збільшення вартості таких показників, як: дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги на 121191,40 тис. грн., грошей та їх еквівалентів на 18430,64 тис. грн. та зниження запасів на 6663,60 тис. грн.. Планується, що загальна вартість оборотних активів на плановий період становитиме 724694,44 тис. грн., що на 132958,44 тис. грн. більше ніж у звітному 2018 р.

Таблиця 3.8

Плановий обсяг оборотних активів ТОВ НВП «ЕНАМІН» на 2019 р.

Показники	2018 р.(факт)		2019 р.(план)		Абсолютне відхилення, тис. грн.
	Вартість тис. грн.	Питома вага, %	Вартість, тис. грн.	Питома вага, %	
Запаси	71272,5	12,04	64608,9	8,92	-6663,60
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	466823	78,89	588014,40	81,14	121191,40
Дебіторська заборгованість за розрахунками: За виданими авансами	4437	0,75	4437	0,61	0,00
З бюджетом	1313	0,22	1313	0,18	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	8374,5	1,42	8374,50	1,16	0,00
Поточні фінансові інвестиції	7046	1,19	7046	0,97	0,00
Гроші та їх еквіваленти	31325	5,29	49755,64	6,87	18430,64
Витрати майбутніх періодів	1108,5	0,19	1108,50	0,15	0,00
Інші оборотні активи	36,5	0,01	36,50	0,01	0,00
Усього за розділом	591736	100,00	724694,44	100,00	132958,44

Стратегія ТОВ НВП «ЕНАМІН» у 2019 р. полягає у тому щоб підвищити прибуткову діяльність підприємства за рахунок подальшої більш етенсивної реалізації товарів через експорт та захоплення більшої ніші на ринку України.

Надати більше фінансування на наукові дослідни, щодо тонкого органічного синтезу нових органічних сполук.

Також для зменшення витрат на логістику, а саме перевезення товару, підприємство активно шукає партнерів серед експедиторських компаній або ж власників автопарку із кількох десятків автомобілів для довгострокової співпраці, які можуть перевозити продукцію підприємства. Спираючись на проведене дослідження у другому розділі роботи, розрахуємо прогнозне значення доходів і

витрат – «Звіту про фінансовий результат» (табл. 3.9). У плановому періоді зросте чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 246102 тис. грн. та зросте собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 242638 тис. грн., завдяки чому зросте загальна сума валового доходу до 196688 тис. грн. Проте інші операційні доходи знизяться на 8156,44 тис. грн., тенденція до зниження даного показника спостерігається у продовж всього досліджуваного періоду. Адміністративні витрати зростуть на 2427,91 тис. грн., а витрати на збут знизяться на 2010,14 тис. грн. відповідно, інші ж операційні витрати зменшаться на 9176,89 тис. грн., що у загальному підсумку фінансового результату від операційної діяльності дасть результат у розмірі 124560 тис. грн.

Завдяки можливому зростанню фінансових доходів на 1107,44 тис. грн. та інших доходів на 20166,50 тис. грн. підприємство зможе отримати позитивний фінансовий результат та після сплати податків – чистий прибуток у розмірі 121580,83 тис. грн. Фінансові витрати та інші витрати зростуть на 3310,17 тис. грн., та 159,46 тис. грн. відповідно. Але при всіх наведених факторах підприємство може отримати чистий прибуток, з результатом вищим у порівнянні з попереднім періодом на 19806,83 тис. грн.

Таблиця 3.9

Прогноз «Звіту про фінансовий результат ТОВ НВП «ЕНАМІН» на 2019 р.

Показники	Алгоритм розрахунку	Вартість, тис. грн.		Абсолютне відхилення тис. грн.
		2018 р.(факт)	2019р.(план)	
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	(див. табл. 3.1, табл. 3.2)	1232964	1479069	246102
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	(див. табл. 3.3, табл. 3.4)	(1039743)	(1282381)	242638
Валовий: прибуток	ВП = ЧД - СВ	193224	196688	3464

Продовження табл. 3.9

Інші операційні доходи	$\text{ІОДпл} = \text{ІОДзв} \times \text{Тріод} / 100$	91197	83040,56	-8156,44
------------------------	---	-------	----------	----------

Адміністративні витрати	$AB_{пл} = AB_3 \times \sqrt{\frac{AB_{зв}}{AB_{баз}}}$	(28274)	(30701,91)	2427,91
Витрати на збут	$B3_{пл} = B3_3 \times \sqrt{\frac{B3_{зв}}{B3_{баз}}}$	(34257)	(32246,86)	-2010,14
Інші операційні витрати	$IOB_{пл} = IOB_3 \times \sqrt{\frac{IOB_{зв}}{IOB_{баз}}}$	(103937)	(94760,11)	-9176,89
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	$ФР = ВП + IOД - AB - B3 - IOB$	117953	124560	6607,00
Інші фінансові доходи	$ІФД_{пл} = ІфД_{зв} \times \frac{Тріфд}{100}$	4310	5417,44	1107,44
Інші доходи	$ІД_{пл} = ІД_{зв} \times \frac{Трід}{100}$	1758	22224,50	20466,50
Фінансові витрати	$ФВ_{пл} = ФВ_3 \times \sqrt{\frac{ФВ_{зв}}{ФВ_{баз}}}$	(379)	(3689,17)	3310,17
Інші витрати	$ІВ_{пл} = ІВ_3 \times \sqrt{\frac{ІВ_{зв}}{ІВ_{баз}}}$	(84)	(243,46)	159,46
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	$ФР_{до} = ФР + ІФД + ІД - ФВ - ВУК - ІВ$	123558	148269,31	24711,31
Витрати (дохід) з податку на прибуток	$Пп = ФР_{до} \times 0,18$	21784	26688,48	4904,48
Чистий фінансовий результат: прибуток	$ЧП = ФР_{до} - Пп$	101774	121580,83	19806,83

Використовуючи показники з табл. 3.8 та табл. 3.9 розраховуємо показники оборотності оборотних активів на підприємства ТОВ НВП «ЕНАМІН» за плановий період (табл. 3.10).

Аналізуючи результати планових показників із табл. 3.10 робимо висновок, що період обороту всіх показників окрім запасів і кредиторської заборгованості зростає, найбільш суттєво це відноситься до періоду дебіторської заборгованості, очікується зростання на 6,1 днів.

Період обороту оборотних активів за планових показників зростає на 3,6 днів, гроші та їх еквіваленти на 3 дні. Зростання періоду обороту може негативно вплинути на ефективну роботу підприємства, оскільки чим більша оборотність,

тим більше часу затрачається на виконання певної операції. Проте зниження періоду обороту запасів на 6,5 днів та кредиторської заборгованості на 19,2 дні може невілювати негативний момент зростання періоду оборотності інших показників.

Таблиця 3.10

Динаміка показників оборотності оборотних активів підприємства

ТОВ НВП «ЕНАМІН» на плановий період

Показники	2018 р.	Прогноз на 2019 р.	Абсолютне відхилення
1. Період обороту, днів	448,5	435,5	-13
1.1. всіх оборотних активів	172,8	176,4	3,6
1.2. запасів	24,7	18,1	-6,5
1.3. гроші та їх еквіваленти	9,1	12,1	3,0
1.4. дебіторської заборгованості	140,4	146,6	6,1
1.5. кредиторської заборгованості	101,5	82,3	-19,2
2. Коефіцієнт оборотності, разів	62,1	58,4	-3,7
2.1. всіх оборотних активів	2,1	2,0	0,0
2.2. запасів	14,6	19,8	5,3
2.3. гроші та їх еквіваленти	39,4	29,7	-9,6
2.4. дебіторської заборгованості	2,6	2,5	-0,1
2.5. кредиторської заборгованості	3,5	4,4	0,8
3. Тривалість операційного циклу, днів	165,1	164,7	-0,4
4. Тривалість фінансового циклу, днів	63,6	82,4	18,8

Тривалість операційного циклу знизиться на 0,4 дні, а тривалість фінансового циклу зросте та у плановому періоді може досягти 82,4 днів.

Показники планового періоду свідчать про продовження тенденції на підприємстві, яка склалася за останні роки та про зростання дебіторської заборгованості та використання не всіх можливостей оборотних активів.

Використовуючи прогнозовані дані фінансової звітності проведемо у табл.3.11 розрахунок та аналіз показників ліквідності ТОВ НВП «ЕНАМІН» на прогнозний період.

Таблиця 3.11

Показники ліквідності ТОВ НВП «ЕНАМІН» у плановому періоді

Показник	2018 р.	Прогноз на 2019 р.	Абсолютне відхилення
Коефіцієнт покриття загальний (платоспроможності)	2,12	2,60	0,48
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,86	2,36	0,50
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,169	0,178	0,01
Частка оборотних коштів у загальному обсязі активів	0,96	0,97	0,01

Отже, спираючись на дані вищенаведеної таблиці робимо висновок, що загальний коефіцієнт покриття у плановому періоді може зрости на 0,48, та показник буде відповідати нормативному значенню, як і у попередніх періодах.

Коефіцієнт швидкої ліквідності також зросте та становитиме 2,36, тенденція до зростання цих показників свідчить про фінансову стійкість на підприємстві. Показник абсолютної ліквідності не суттєво але зросте на 0,01, а частка оборотних коштів у загальному обсязі активів зросте з 0,96 у 2018 р. до 0,97 у прогнозованому 2019 р.

У табл. 3.12 наведені дані розрахунків рентабельності ТОВ НВП «ЕНАМІН» за прогнозний період.

Таблиця 3.12

**Показники рентабельності оборотних активів
ТОВ НВП «ЕНАМІН» у плановому періоді**

Показники	2018 р.	Прогноз на 2019 р.	Абсолютне відхилення
Рентабельність реалізації, %	8,25	8,22	-0,03
Рентабельність оборотних активів, %	17,20	16,78	-0,42
Рентабельність дебіторської заборгованості, %	21,16	20,19	-0,97
Рентабельність грошових коштів, %	324,90	244,36	-80,54

Згідно даних табл. 3.12 у прогностному періоді рентабельність реалізації матиме позитивне значення, проте знизиться на 0,03%. Рентабельність оборотних активів теж знизиться на 0,42% та у плановому періоді становитиме 16,78%. дебіторської заборгованості знизиться на 0,97%, а рентабельність грошових коштів знизиться на 80,54% та становитиме у плановому періоді 244,36%.

Скорочення даних показників рентабельності є негативним явищем, проте варто враховувати зміни в економіці країни та на ринку які суттєво впливають на подальшу діяльність підприємства. ТОВ НВП «ЕНАМІН» необхідно переглянути політику використання та управління оборотними активами та запровадити новий план дій по покращенню ситуації на підприємстві.

Отже, на плановий період ТОВ НВП «ЕНАМІН» можливе зростання оборотних активів, як запасів, які необхідні для виробництва продукції та наукових досліджень на підприємстві так і дебіторської заборгованостей, які мають тенденцію до зростання протягом усього досліджуваного періоду.

Згідно планових розрахунків оборотності, ефективності і рентабельності видно що можливе їх зниження при надмірній участі оборотних активів та не готовності підприємства швидко, якісно та ефективно використовувати наявні ресурси.

Однак в основі своєї діяльності, підприємство займається дослідженнями органічного синтезу та нових органічних сполук, для розвитку даної сфери діяльності підприємству, у плановому періоді, будуть необхідно більше фінансових ресурсів.

Для цього на підприємстві варто сприяти більш швидкому обороту запасів та оборотності дебіторської заборгованості.

Вдале та ефективне використання оборотних активів на підприємстві надасть можливість отримати більше доходів від реалізації, та при успішному керуванні витратами на підприємстві збільшити чистий прибуток у плановому періоді.

Також ефективне використання оборотних активів підвищить продуктивність, рентабельність та ефективність використаних ресурсів на підприємстві.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Оборотні активи – це частина активів підприємства, яка споживається в одному технологічному циклі виготовлення продукції і повністю переносить свою вартість на вартість цієї продукції.

Речовим змістом оборотних активів є предмети праці, які в процесі виробництва (виробничого споживання) втрачають свою натуральну форму, властивості, споживчу вартість, а нова споживча вартість виникає у вигляді виготовленої продукції

Оборотні активи займають по своїй величині друге місце після основних засобів у загальному об'ємі ресурсів, які визначають економіку підприємства.

Оборотні активи діляться на нормовані і ненормовані. Нормовані складаються із запасів товарно-матеріальних цінностей, зокрема незавершеного будівництва, готової продукції тощо. Це грошові кошти, необхідні для створення мінімального запасу товарно-матеріальних цінностей і забезпечення безперебійності процесу виробництва і реалізації продукції. Вони складаються з виробничих запасів (сировина, матеріали, паливо, тара, малоцінні і швидкозношувані предмети, запасні частини для ремонту), незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів і готової продукції. При плануванні оборотних активів розглядають динаміки загального обсягу оборотних активів підприємства; темпи зміни середньої їх суми в зіставленні з темпами зміни обсягу реалізації продукції і середньої суми всіх активів; динаміки питомої ваги оборотних активів у загальній сумі активів підприємства, динаміки складу в розрізі основних їх видів: запасів сировини, матеріалів і напівфабрикатів; запасів готової продукції; дебіторської заборгованості; залишків грошових активів. До основних методів планування належать: метод прямого розрахунку; економічний метод; контрольний метод та метод коефіцієнтів.

На досліджуваному підприємстві в загальному обсязі активів переважають оборотні активи, така ситуація є позитивною для підприємства, оскільки свідчить про можливу ліквідність активів та платоспроможності підприємства. Загальна

вартість оборотних активів у 2018 році порівняно з 2016 роком збільшилася на 149829,5 тис.грн. За досліджуваний період даний показник мав тенденцію до зростання, особливо значним було збільшення вартості оборотних активів у 2017 р. порівняно з 2016 р. на 28,68%, коли у 2018 р. показник зріс на 4,06%. Ми спостерігаємо певну тенденцію до зростання.

Показники рентабельності мають позитивне значення, що свідчить про прибутковість даного підприємства. За досліджуваний період показники коливались, у 2017 р. порівняно з 2016 р., усі показники рентабельності окрім рентабельності грошових коштів знизились, що є негативним, оскільки свідчить про невдале управління бізнесом та/або скрутною ситуацією на ринку. У 2017 – 2018 рр. Показник рентабельності реалізації продовжив знижуватись, що свідчить про зменшення обсягів прибутків на підприємстві від реалізації продукції.

Можемо зробити висновок, що підприємство є рентабельним та ефективно використовує наявні ресурси. Також присутні такі позитивні моменти, як: скорочення періоду обороту, зростання коефіцієнта оборотності, які у динаміці свідчать про більш ефективне використання оборотних активів на підприємстві, позитивне значення показників рентабельності, які мають тенденцію до зростання та ліквідність оборотних активів, що свідчить про успішне управління оборотними активами на підприємстві.

Можна стверджувати, що ТОВ НВП «ЕНАМІН» є фінансово-стійким. Для фінансування поточної діяльності і забезпечення безперебійності операційного процесу необхідно залучати сторонні фінансові ресурси, що підприємство і робить. На ТОВ НВП «ЕНАМІН» керівництво дотримується політики помірною типу управління оборотними активами. Оборотні кошти фінансуються в однаковій мірі, як власними коштами так і позиковими. Підприємство є фінансово стійким та здатне відреагувати на несподівані зміни у кон'юнктурі ринку та погасити свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних коштів.

На підприємстві вистачає власних оборотних коштів для своєї виробничої діяльності, дебіторська заборгованість зростає у кожному періоді, це заважає підприємству по максимуму використовувати свої ресурси та здійснювати свою

діяльність, підприємство залучило довгострокові та короткострокові зобов'язання, однак це не вплинуло на фінансову стійкість підприємства.

У плановому 2019 р. на підприємстві планується збільшення вартості таких показників, як: дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги на 121191,40 тис. грн., грошей та їх еквівалентів на 18430,64 тис. грн. та зниження запасів на 6663,60 тис. грн.. Планується, що загальна вартість оборотних активів на плановий період становитиме 724694,44 тис. грн., що на 132958,44 тис. грн. більше ніж у звітному 2018 р.

У плановому періоді зросте чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 246102 тис. грн. та зросте собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 242638 тис. грн., завдяки чому зросте загальна сума валового доходу до 196688 тис. грн. Проте інші операційні доходи знизяться на 8156,44 тис. грн., тенденція до зниження даного показника спостерігається у продовж всього досліджуваного періоду. Адміністративні витрати зростуть на 2427,91 тис. грн., а витрати на збут знизяться на 2010,14 тис. грн. відповідно, інші ж операційні витрати зменшаться на 9176,89 тис. грн., що у загальному підсумку фінансового результату від операційної діяльності дасть результат у розмірі 124560 тис. грн.

Завдяки можливому зростанню фінансових доходів на 1107,44 тис. грн. та інших доходів на 20166,50 тис. грн. підприємство зможе отримати позитивний фінансовий результат та після сплати податків – чистий прибуток у розмірі 121580,83 тис. грн. Фінансові витрати та інші витрати зростуть на 3310,17 тис. грн., та 159,46 тис. грн. відповідно. Але при всіх наведених факторах підприємство може отримати чистий прибуток, з результатом вищим у порівнянні з попереднім періодом на 19806,83 тис. грн.

На плановий період у ТОВ НВП «ЕНАМІН» можливе зростання оборотних активів, як запасів, які необхідні виробництва продукції та наукових досліджень на підприємстві так і дебіторської заборгованостей, які мають тенденцію до зростання протягом усього досліджуваного періоду.

Згідно планових розрахунків оборотності, ефективності і рентабельності видно що можливе їх зниження при надмірній участі оборотних активів та не готовності підприємства швидко, якісно та ефективно використовувати наявні ресурси.

Для даного підприємства ми пропонуємо такі заходи як: підвищення ефективності управління активами та пасивами підприємства, це надасть можливість контролювати матеріальні та фінансові потоки, враховувати ефективність використання власних та позичених коштів; збільшити обсяги діяльності та прискорити оборотність оборотних активів та запасів, виявити незадіяні активи та реалізувати їх або здати в оренду; провести оцінку дебіторської заборгованості на підприємстві та стимулювати її погашення; провести реструктуризацію проблемної заборгованості та дослідити моделі кредитування підприємства (факторингові операції).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алесінская Т.В. Основи логістики. Функціональні області логістичного управління (Частина 3) [Текст] / Т.В. Алесінская. – Таганрог: Изд-во ТТИ ПФУ, 2013. – 121 с.
2. Аналіз господарської діяльності [текст] : навчальний посібник / [за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової]. – К : «Центр учбової літератури», 2013. – 384 с.
3. Атамас П. Й. Управлінський облік: навч. посіб. / П.Й. Атамас; [вид. 2-ге]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 440 с.
4. Баранова В.Г. Теоретичні засади управління оборотним капіталом / В.Г. Баранова, С.М. Гоцуляк // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса : ОДЕУ, 2008. – № 30. – С. 32-36.
5. Безбородова Т.В., Даншина Т.В. Управління оборотними коштами підприємств/ Безбородова Т.В.// Інвестиції, практика та досвід. – 2017. – №1. – С. 59-62.
6. Бесараб Д.А. Моделі управління запасами підприємства в системі вартісно-орієнтованого управління [Текст] / Д.А. Бесараб // Економіка і регіон. – 2014. – № 3(46). – С. 89-93.
7. Білик М.С. Ідентифікація запасів в управлінні логістичною системою [Текст] / М.С. Білик, Г.І. Кіндрацька, О.Я. Кобилюх // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 669. – С. 254-261.
8. Богданкова О.В. Економічна суть, класифікація та джерела формування оборотних активів Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2014. – № 24. – С. 212-216.
9. Бодаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств / О.С. Бодаренко // Інвестиції практика та досвід. – 2008. – № 4. – С. 40-44.
10. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
11. Болт Г. Дж. Практичний посібник з керування збутом: пер з англ. / Г. Дж. Болт. – М. : МТ-Прес, 2008. – 268 с.

- 12.Власова Н.О. Управління оборотними активами в підприємствах роздрібно́ї торгівлі: монографія / Н.О. Власова та ін. – Харків: ХДУХТ, 2014. – 258 с.
- 13.Внутрішньогосподарський контроль [Текст]: навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 496 с.
14. Вольвач, І. Ю. Досвід впровадження логістичної концепції виробництва “Just-in-time” [Текст] / І.Ю. Вольвач // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 4, Т. 2. – С. 250–245.
- 15.Голов С. В. Управлінський облік: Підручник / С.В. Голов. – Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 534 с.
- 16.Гордон М. П. Логістика товарору́ху / М.П. Гордон. – М.: «Центр економіки і маркетингу», 2009. – 195 с.
17. Дацко К. П. Обліково-аналітичне забезпечення управління оборотними активами підприємства : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.09 – бух. облік, аналіз та аудит (за видами екон. діяльності). Київ, 2014. 20 с.
- 18.Дехтяр Н.А., Дейнека О.В., Черноус Т.М Управління оборотними активами підприємства/ Дехтяр Н.А.// Мухачівський державний університет. – 2017. – № 8. – С.572-578.
- 19.Довга Т. А. Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства [Текст] / Т. А. Довга // Молодий вчений. – 2015. – №5. – С. 88-94.
- 20.Дроботя Я. А. Чинники зовнішнього впливу на логістичне управління запасами у сільськогосподарських підприємствах / Я. А. Дроботя // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Маркетингове забезпечення продовольчого ринку України», (7-8 квітня 2009 р.). – Полтава : ПДАА, 2009. – С. 41–43.
21. Економіка підприємства. Підручник / І.О.Чаюн, Г.М.Богославець, Н.С.Довгаль, Л.Л. Стасюк, І.Ю.Бондар; [за заг. ред. проф. Н.М.Ушакової]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 569 с.

22. Загальний методичний підхід до планування оптимального рівня запасів. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://studme.com.ua/1462012510184/finansy>
- 23.Іванюта П.В. Управління ресурсами та витратами : навч. посібн. [Текст] / П.В. Іванюта, О.П. Лугівська. – К. : Центр навч. літ-ри, 2009. – 320 с.
- 24.Зянько В.В. Фінанси підприємств: навч. посіб. Частина 1 / Зянько В.В., Фурик В.Г., Вальдшмідт І.М. – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 126 с.
- 25.Кашена Н.Б., Горошанська О.О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник/ Н.Б. Кашена [та ін]; Харківський держ. ун-т харч та торг. – Х., 2017. – 593 с.
26. Ковальчук І.В. Економіка підприємства / І.В.Ковальчук. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/1584072047478/ekonomika/ekonomika_pidpriyemstva__kovalchuk_iv
27. Колумбет О. П. Методологія управлінського аналізу оборотних матеріальних активів в управлінні підприємством [Текст] / О. П. Колумбет // Інноваційна економіка. – 2014. – № 5. – С. 61-68.
- 28.Корбутяк А. Г.Особливості управління оборотними активами підприємства / Корбутяк А. Г., Цікал А. С.// Журнал науковий огляд. – 2016. – №9 (30). – С. 1-9.
29. Кузьмин В. М.Економіка підприємства: навчальний посібник. – ІваноФранківськ: ІФНТУНГ, 2014. – 197 с.
- 30.Лігоненко Л.О. Фінанси підприємства: підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гривнюк та ін.. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 491 с.
31. Люта О.В., Єйбоженко О.С. Система управління оборотними активами підприємства / О.В. Люта, О.С. Єйбоженко // Молодіжний вісник УАСБ НБУ. – Серія: Економічні науки. – 2013. – № 5. – С. 230–239.
- 32.Мазаракі А.А. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посіб.; – К.:КНТЕУ, 2010. – 280 с.
- 33.Методологія MRP II : планирование материальных потребностей предприятия [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://tqm.com.ua/likbez/mrp-systems/metodologia-mrp-ii>

34. Модель оптимального (економічного) розміру поставки EOQ. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://stud.com.ua/41397/logistika/model_optimalnogo_ekonomichnogo_rozmiru_postavki
35. Національне положення(стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
36. Організація та проектування логістичних систем : [підручник] / М. П. Денисенко, П. Р. Левковець, Л. І. Михайлова [та ін] ; під ред. М. П. Денисенка, П. Р. Левковця, Л. І. Михайлової. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.
37. Осадча Г.Г. Методологічні підходи управління виробничими запасами / Г.Г. Осадча, І.С. Щербатюк // Інфраструктура ринку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/19_2018_ukr/89.pdf
- 38.Павленко О.П., Бурсук Г.Ю.Фінансовийаналіз оборотних активівта оптимізація джерел їх формування/ В.М. Шелудько та ін.//Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. – 2017. – № 10 (50) – С.982-984.
39. Плєскач В.Л. Інформаційні системи і технології на підприємствах / В.Л. Плєскач, Т.Г. Затонацька. – М.: Знання, 2011. – 718 с.
40. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання / П.Я. Попович. – К. : Знання, 2008. – 246 с.
- 41.Сіфурова А.І. Оборотний капітал та оборотні активи підприємства: сутність, взаємозв'язок, особливості формування та використання/ Сіфуроїв А.І.// Економіка підприємств харчування та торгівлі. – 2017. – С.62-74.
42. Скидан О. В. Логістичний підхід до формування зернових кластерів / О. В. Скидан, О. П. Глібко // Економіка харчової промисловості. – 2010. – № 4 (8). – С. 54–59.
43. Скидан О. В. Логістика як інструмент управління підприємством / О. В. Скидан // Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки». – 2011. – № 4. – С. 56–60.

44. Сословський В.Г., Лисненко І.О. Вибір методу планування оборотних активів підприємства/ Сословський В.Г.// Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль. – 2014. - № 23. – С. 56-62.
45. Тринька Л. Я. Економічний аналіз: навчально-методичний посібник / Л.Я. Тринька, О.В. Липчанський (Іванчук). – К.: Алерта, 2013. – 568 с.
46. Тупчий В.А. Застосування основних методів нормування товарних запасів / В.А. Тупчий. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/2484/>
47. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок [Текст] / Д. Уотерс [пер. с англ. В. Н. Егорова]. – М. : ЮНИТИ–ДАНА, 2003. – 503 с.
48. Хохлов М.П., Ярещенко Т.О. Теоретична сутність оборотного капіталу підприємства/Хохлов М.П.// Мукачівський державний університет. – 2017. – №10. – С. 408-412.
49. Швець Ю. О. Управління оборотними активами підприємств / Ю. О. Швець, А. В. Скворцова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2015. – Вип. 13. – С. 127-130
50. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: [підручник] / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2013. — 375 с.
51. Шматковська Т. Деякі аспекти проблематики управління оборотними активами на підприємстві / Т. Шматковська, Л. Демедюк, О. Ворона // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. - 2016. - № 3. - С. 174-184.
52. Янковська В.В. Економічна сутність оборотних активів підприємства/ Янковська В.В.// Міжнародний збірник наукових праць. – 2015. – № 1(16) – С.347-350.

ДОДАТКИ

Додаток А.1

до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку

Підприємство ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЕНАМІН»
Територія м. Київ

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

Організаційно-правова форма господарювання товариство з обмеженою
відповідальністю

за КОПФГ

Вид економічної діяльності наукові дослідження

за КВЕД

Середня кількість працівників¹ 2699

Адреса, телефон вул. Червоноткацька буд.78, м. Київ, 02094, Україна, (044) 502-20-80

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма № 1 Код за ДКУД		1801001		
Актив	Код рядка	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	0	0	0
первісна вартість	1001	0	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	3748,5	3748,5
Основні засоби	1010	15093,5	16476,5	22877,5
первісна вартість	1011	21837	25088,5	33915
знос	1012	6743,5	8612	11037,5
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	690,5	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	3834,5	345	0

Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	96,5	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	19715	20570	26626
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	29381,5	39187	71272,5
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	369552,5	486208	466823
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5759	6572,5	4437
з бюджетом	1135	69	134	1313
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	3	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2719,5	4266,5	8374,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	3489,5	7012,5	7046
Гроші та їх еквіваленти	1165	30119	24515,5	31325
Витрати майбутніх періодів	1170	711	721,5	1108,5
Інші оборотні активи	1190	102,5	33,5	36,5
Усього за розділом II	1195	441906,5	568651	591736
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	461621,5	589221	618362

Додаток А.2

Пасив	Код рядка	2016 р.	2017 р.	2018 р.
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	21400	21400	21400
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Резервний капітал	1415	6361	21400	11218
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	124411,5	205018	292719,5
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Усього за розділом I	1495	152172,5	235621	325337,5
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	13820,5
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	13820,5
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	196,5	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	1035,5	345	0
товари, роботи, послуги	1615	299776	343450,5	269539,5
розрахунками з бюджетом	1620	6626	7042,5	4608
у тому числі з податку на прибуток	1621	6360	6205,5	3889,5
розрахунками зі страхування	1625	4139,5	90,5	193,5

розрахунками з оплати праці	1630	0	394,5	941,5
за одержаними авансами	1635	971	870,5	1402,5
за розрахунками з учасниками	1640	349	780	431
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	430,5
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	495	626,5	1657,5
Усього за розділом III	1695	309449	353600	279204
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
Баланс	1900	461621,5	589221	618362

Додаток Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Назва статті	Код рядка	2016 р.	2017 р.	2018р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	941610	1152199	1232967
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(774242)	(961632)	(1039743)
Валовий: прибуток	2090	167368	190567	193224
збиток	2095	(0)	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	152393	109992	91197
Адміністративні витрати	2130	(17720)	(23979)	(28274)
Витрати на збут	2150	(28992)	(38661)	(34257)
Інші операційні витрати	2180	(177891)	(125043)	(103937)
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	95158	112876	117953

прибуток				
збиток	2195	(0)	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2728	3567	4310
Інші доходи	2240	11	74	1758
Фінансові витрати	2250	(4)	(0)	(379)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(10)	(0)	(84)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	97883	116517	123558
збиток	2295	(0)	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(17281)	(20602)	(21784)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	80602	95915	101774
збиток	2355	(0)	(0)	(0)